

KONCERNDIRJEKTIV FÖR STADEN JAKOBSTAD

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Koncerndirektivets syfte och mål
2. Tillämpningsområde
3. Behandling och godkännande av koncerndirektivet
4. Koncerndirektivets bindande karaktär
5. Fördelningen av befogenheter för stadens organ och tjänsteinnehavare
6. Planering och styrning av kommunkoncernens ekonomi och investeringar
7. Ordnandet av koncernövervakningen och rapporteringen samt riskhanteringen
8. Skyldighet att inhämta stadens åsikt före beslutsfattandet
9. Koncernens interna tjänster
10. Personalpolitik
11. Sammansättningen och utnämningen av styrelserna för stadens dottersammanslutningar
12. Information
13. Tryggad rätt för stadens förtroendevalda att få upplysningar
14. Revision
15. Revisionsnämnden
16. Intern kontroll
17. Förfarandet vid bolagsstämma

Koncerndirektiv för staden Jakobstad

1. Koncerndirektivets syfte och mål

Genom koncerndirektivet skapar staden ramar för ägarstyrningen i enlighet med sina mål. Koncerndirektivet har som syfte att förenhetliga förfaringssätten vid styrningen och effektivisera förutsättningarna för ledningen av kommunkoncernen så att kommunkoncernen och stadens övriga verksamhet kan ledas som en helhet med enhetliga principer och med beaktande av kommunkoncernens fördel som helhet.

2. Tillämpningsområde

Koncerndirektivet gäller staden och dess dottersammanslutningar samt dessas dottersammanslutningar. I samkommuner och i stadens intressesammanslutningar ska stadens representanter sträva till att principerna i stadens koncerndirektiv iakttas också i dessa sammanslutningar.

I kommunkoncernen ingår dottersammanslutningar, där kommunen har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen.

Till stadens kommunkoncern hör följande sammanslutningar där staden har bestämmande inflytande (1.8.2017):

- Jakobstads Företagsfastigheter Ab
- Jakobstads Energi Ab
- Alerte Ab Oy
- Jakobstads Hamn Ab
- Fastighets Ab Bodgärdet Kiinteistö Oy
- Jakobstads Gamla Hamn Ab – Pietarsaaren Vanha Satama Oy
- AB Jakobstads Ishall – Pietarsaaren Jäähalli Oy
- Fastighets Ab Ebba Kiinteistö Oy

Med stadens intressesammanslutning avses sådana ägarintresseföretag och intresseföretag som avses i 1 kap. 7 och 8 § i bokföringslagen.

Staden har följande intressesammanslutningar (1.8.2017):

- Oy Katternö Ab
- Oy Timberpak Ab
- Ab Jakobstadsregionens Utvecklingsbolag Concordia– Oy Pietarsaaren seudun Kehittämisyhtiö Concordia
- Båtbranschens Teknologicentrum BTC Ab

- Kiinteistö Oy Kruunupyyn Lentohalli – Kronoby Flyghangar Fastighets Ab
- Oy Pohjanmaan Biokaasu–Österbottens Biogas Ab
- Baltic Boat Yard Ab

Staden är medlem i följande samkommuner (1.8.2017):

- Vasa sjukvårdsdistrikt
- Malmska fastigheter sk
- Kårkulla kf för specialomsorger
- Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä
- Optima samkommun
- Keski–Pohjanmaan koulutusyhtymä
- Kvarnens samkommun
- Svenska Österbottens Förbund för utbildning och kultur
- Österbottens Förbund

3. Behandling och godkännande av koncerndirektivet

Koncerndirektivet behandlas och godkänns vid bolagsstämman och i styrelsen för stadens dottersammanslutningar samt i motsvarande organ för övriga sammanslutningar där staden har bestämmande inflytande. Samtidigt förbinder sig dottersammanslutningarna att iaktta koncerndirektivet i sin helhet.

4. Koncerndirektivets bindande karaktär

Det koncerndirektiv som godkänts i kommunkoncernen iakttas i koncernens dottersammanslutningar om inget annat följer av tvingande lagstiftning som gäller dem, av bolagsordning, avtal eller stadgor.

I sin ägarstyrning ska kommunen beakta de principer om jämbördigt bemötande av sammanslutningens ägare som ingår i lagstiftningen för respektive sammanslutning. Ägarstyrningen får inte skötas så att beslut eller åtgärder av sammanslutningen är ägnade att ge en enskild ägare eller någon annan obefogad fördel på bekostnad av sammanslutningen eller andra ägare (likställighetsprincipen).

Om enskilda anvisningar som baserar sig på koncerndirektivet står i konflikt med lagstiftning som gäller sammanslutningen, t.ex. samfundslagstiftningen, bokföringslagen eller annan tvingande lagstiftning, iakttas den gällande lagstiftningen. Sammanslutningens ledning ska omedelbart skriftligen underrätta koncernledningen om konflikten.

Koncerndirektivet ändrar inte den rättsliga ställningen eller ansvaret hos ledningen för en dottersammanslutning, intressesammanslutning eller samkommun.

5. Fördelningen av befogenheter för stadens organ och tjänsteinnehavare

Bestämmelser om koncernledningen, koncernledningens uppgifter och befogenheter ingår i stadens förvaltningsstadga kap 4.

6. Planering och styrning av kommunkoncernens ekonomi och investeringar

Fullmäktige sätter i budgeten upp mål för dottersammanslutningarnas verksamhet och ekonomi. Målen har härletts ur kommunens strategi med tillhörande ägarpolitik och ur sammanslutningens affärsverksamhet. Koncernledningen ska förhandla med dottersammanslutningarna om de mål som sätts upp, innan målen slutligt godkänns. Med de mål som uppställts som ett resultat av samarbetet strävar man till att säkerställa att dottersammanslutningarnas verksamhet främjar kommunkoncernens intresse som helhet. Dottersammanslutningarnas ekonomiplaner bör utgå från de mål som fullmäktige satt upp för dem. Dottersammanslutningarnas styrelser ansvarar för att ekonomin sköts på ändamålsenligt sätt. Koncernledningen strävar till att stöda uppnåendet av de uppställda målen.

Kommunkoncernens ekonomiska ansvar och förpliktelser bör beaktas i stadens budget och ekonomiplan. Därför ska dottersammanslutningarnas styrelser tillställa staden de uppgifter som staden förutsätter om dottersammanslutningarnas resultat- och finansieringsplaner och investeringsprogram samt om väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer i sammanslutningarnas verksamhet. Dessutom ska uppgifter inlämnas bl.a. om kommande koncern- och bolagsarrangemang, om betydande ändringar i nämnda sammanslutningars affärsverksamhet och verksamhetsområde samt om betydande åtaganden på det sätt som koncernledningen noggrannare har bestämt.

7. Ordandet av koncernövervakningen och rapporteringen samt riskhanteringen

Stadens dottersammanslutningar och samkommuner ska ge stadsstyrelsen de uppgifter som behövs för bedömning av kommunkoncernens ekonomiska ställning och för beräkning av resultatet av dess verksamhet.

Koncernledningen följer regelbundet upp resultatet av dottersammanslutningarnas verksamhet. Dottersammanslutningarna ska för uppföljningen halvårsvis ge kommunen en rapport om hur de mål som uppställts för sammanslutningen uppnåtts, om hur verksamheten och ekonomin utvecklats samt en bedömning av

riskerna i anslutning till dem. Dottersammanslutningarna bör för ändamålet ha tillräckliga system för uppföljning och mätning av ekonomin och verksamheten samt av sammanslutningens styrelse godkända handlingsdirektiv för intern kontroll och riskhantering. Risker som sannolikt kommer att realiseras ska omedelbart rapporteras till koncernledningen.

Räkenskapsperioden är ett kalenderår för de dottersammanslutningar som ingår i kommunkoncernen, om det inte finns ett särskilt skäl till att avvika från det här.

Dottersammanslutningarna bör tillstålla kommunen uppgifter för upprättandet av koncernbokslutet. Koncernledningen ger närmare anvisningar om de uppgifter som behövs för upprättandet av koncernbokslutet, tidtabellen för upprättandet, tidsfrister för de uppgifter som ska lämnas och eventuella blankettmallar för bokslutsuppgifter och för uppgifter till verksamhetsberättelsen.

8. Skyldighet att inhämta stadens åsikt före beslutsfattandet

Sammanslutningens verkställande direktör ska redan när ärendet bereds inhämta koncernledningens ståndpunkt för följande åtgärder:

- grundande av dottersammanslutning
- ändring av sammanslutningens verksamhetsidé, verksamhet eller juridiska struktur
- ärenden som till väsentliga delar avviker från de mål som uppställts för dottersammanslutningarna i kommunstrategin och budgeten
- en ändring av sammanslutningens verksamhet som innebär att sammanslutningen kan gå miste om sin ställning som anknuten enhet i förhållande till staden enligt upphandlingslagstiftningen eller rättspraxis
- väsentlig ändring av bolagsordningen eller stadgarna
- investeringar som är betydande i förhållande till verksamheten
- investeringar som inte alls eller endast indirekt hör till den ordinarie verksamheten och finansieringen av dem
- betydande anskaffning, försäljning, överlåtelse eller pantsättning av egendom eller rättigheter (även immateriella)
- betydande upplåning och utlåning samt givande av säkerheter, borgensförbindelser eller andra betydande finansiella skyldigheter som är bindande för bolaget eller ändring av villkoren för dem
- användning av derivatinstrument
- avtal som inte hör till sammanslutningens normala verksamhet eller avtal med ovanliga villkor mellan bolaget och en aktieägare eller styrelseledamot, ändring av sådana avtal samt avstående från avtalsbaserade rättigheter

- principiella eller ekonomiskt betydande avtal och vittgående ändringar i verksamheten, betydande personalpolitiska beslut
- förslag till bolagsstämman om sådan vinstutdelning som avviker från det normala förfarandet i bolaget
- överlåtelse av samfundets egendom för konkurs eller likvidation samt inledande av saneringsförfarande.

Sammanslutningens verkställande direktör ska redan när ärendet bereds informera koncernledningen om följande åtgärder:

- val av verkställande direktör
- ändring av kapitalstrukturen
- val eller byte av arbetskollektivavtal för sammanslutningen.

Dottersammanslutningens verkställande direktör eller styrelseordförande svarar för att förhandsuppfattningen har inhämtats och att den antecknas i protokollet på det styrelsemöte där beslut fattas i ärendet som kräver förhandsutredning.

Om ett ärende som förutsätter förhandsutredning av kommunens ståndpunkt ska avgöras av bolagsstämman, ska den instans som koncernledningen bestämmer se till att stadens ståndpunkt i det ärende som kräver förhandsutredning vid behov inkluderas i det protokollsutdrag, med vilket en person befullmäktigas att representera staden på bolagsstämman.

Det slutliga beslutet och ansvaret i en fråga som förutsätter utredning av preliminära ståndpunkter faller alltid på sammanslutningens eget beslutsorgan, även om sammanslutningen före beslutet utrett hur staden förhåller sig.

9. Koncernens interna tjänster

När sammanslutningarna upphandlar stödtjänster ska de ta reda på vilka tjänster staden erbjuder och om det är möjligt att ansluta sig till de tjänsteavtal som staden konkurrensutsatt. Stödtjänster är bl.a. lokal- och fastighetstjänster, ekonomiförvaltningstjänster, dataadministrationstjänster, personalförvaltnings-tjänster samt andra förvaltningstjänster. Sammanslutningarna bör i första hand använda de lokal- och fastighetstjänster som koncernen erbjuder.

Staden erbjuder sina dottersammanslutningar interna stödtjänster när resurserna och verksamheten gör det möjligt, om staden anser att gemensam användning ger nytta för koncernen. Staden kan också konkurrensutsätta stödtjänster för

dottersammanslutningar och då är dottersammanslutningarna skyldiga att anlita dem.

Mellan staden och sammanslutningarna ska sådana upphandlingar samt köp och försäljning av tjänster eftersträvas att de totalekonomiskt är så fördelaktiga som möjligt. I sin upphandlingsverksamhet iakttar koncernbolagen stadens anskaffningsdirektiv och deltar i de system för samupphandling som man fattat beslut om.

10. Personalpolitik

Sammanslutningarna i koncernen ska i tillämpliga delar följa modersammanslutningens personalpolitiska principer. Vid anställning av personal ska dottersammanslutningarna beakta möjligheterna till intern överföring av personal i koncernen.

11. Sammansättningen och utnämningen av styrelserna för stadens dottersammanslutningar

Bolagsstyrelsen väljs enligt respektive bolagsordning och stadgar. Vid sidan av kommunkoncernens verksamhetsprinciper arbetar aktiebolagens styrelser i enlighet med rättigheter, ansvar och skyldigheter som grundar sig på aktiebolagslagen.

Styrelsemedlemmarna har i uppdrag att främja bolagets och alla aktieägares intresse. Den som väljs till medlem i styrelsen ska ha den behörighet som uppdraget förutsätter och möjlighet att använda tillräckligt med tid för att sköta uppdraget. Styrelsemedlemmar ska ha ändamålsenlig sakkunskap om verksamhetsområdet, organisationens verksamhet samt förvaltning och ledning.

Med tanke på styrelsens uppdrag och en effektiv verksamhet är det viktigt att styrelsen består av medlemmar som har en mångsidig erfarenhet och kunskap som kompletterar varandra.

12. Information

God förvaltning förutsätter en tillförlitlig och tillräcklig informationsverksamhet. Utifrån de uppgifter som bolaget lämnar kan aktieägarna bedöma bolagets verksamhet och fatta beslut om sitt ägande.

Bolaget avgör i enlighet med sina egna behov och utgångspunkter hur och i vilken omfattning det informerar om sina ärenden till övriga intressentgrupper. Styrelsen ska se till att informationen är lagenlig och tillräcklig.

Dottersammanslutningarna är därtill skyldiga att informera koncernledningen separat innan ett betydande ärende blir offentligt. Sammanslutningens styrelseordförande ansvarar för att informationsskyldigheten förverkligas.

Vid ärenden rörande kommunikation och lämnande av upplysningar ska kommunens allmänna informationsprinciper samt offentlighets- och sekretessbestämmelser iakttas.

En styrelsemedlem, verkställande direktören, en tjänsteinnehavare inom koncernförvaltningen eller övrig tjänsteinnehavare inom kommunen får inte ge ut ärenden som ingår i bolagets affärshemlighet till en utomstående. Information rörande bolaget får inte användas till skada för bolaget eller tredje part.

De handlingar som bolaget sänder till kommunen är offentliga på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet.

13. Tryggad rätt för stadens förtroendevalda att få upplysningar

Enligt 83 § i kommunallagen har förtroendevalda för skötandet av sitt uppdrag rätt att av stadens koncernledning få upplysningar rörande dottersammanslutningarnas verksamhet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. Den förtroendevalda får inte överlåta upplysningar som han eller hon fått tillgång till utifrån rätten till upplysningar.

För sammanslutningens del svarar styrelsen och verkställande direktören för informationen om sammanslutningen och ordnandet av informationen. Vid ärenden rörande kommunikation och lämnande av upplysningar ska stadens allmänna informeringsprinciper samt offentlighets- och sekretessbestämmelser iakttas.

14. Revision

Enligt 122.2 § i kommunallagen ska kommunens revisionsammanslutning väljas till revisor i kommunens dottersammanslutningar, om det inte i anslutning till ordnandet av granskningen finns grundad anledning att avvika från detta. En sådan anledning kan vara ett stort antal dottersammanslutningar. För alla stadens dottersammanslutningar ska väljas en revisor, även om sammanslutningens stadgar skulle tillåta att man väljer en verksamhetsgranskare. Ärendet bör uppmärksammas i bolagsordningen.

15. Revisionsnämnden

Revisionsnämnden utarbetar en plan för hur koncernsammanslutningarnas revision ska organiseras med tanke på utnämningen av revisorskandidater. Stadsstyrelsen utser revisorskandidater och beslutet fattas på sammanslutningarnas bolagsstämmor och stiftelsernas årsmöten.

Revisionsnämnden har rätt att begära uppgifter av dottersammanslutningarna för utvärderingen av huruvida de mål som fullmäktige satt upp har nåtts och huruvida kommunkoncernens verksamhet är ordnad på ett resultatrikt sätt.

Revisionsnämnden kan kalla en medlem i ett organ i en dottersammanslutning eller en anställd i sammanslutningen till nämndens möte för att bli hörd.

En medlem i revisionsnämnden får inte för utomstående röja sekretessbelagda uppgifter som han eller hon fått kännedom om.

16. Intern kontroll

Dottersammanslutningarna skall följa stadens anvisningar för intern kontroll.

17. Förfarandet vid bolagsstämmor

Kallelse till bolagsstämman ska tillställas stadsstyrelsen i god tid och senast två veckor före stämman. I samband med stämmokallelse ska behövligt mötesmaterial skickas.

Om det p.g.a. praktiska skäl inte är möjligt att iaktta ovan nämnda tidtabell, ska man skilt komma överens om avvikande förfarande.

Bolagets styrelseordförande samt verkställande direktör ska närvara vid stämman.